

Ông Jean-Francois Sabouret tin rằng đường công sơn Việt Nam sẽ phải thay đổi để tránh các cuộc cách mạng của quần chúng.

TS Jean-Francois Sabouret

Một học giả của Pháp chuyên nghiên cứu về các vấn đề châu Á cho BBC hay rằng Công sơn Việt Nam buộc phải thay đổi nếu muốn tránh các cuộc đấu tranh của quần chúng.

Trong cuộc trao đổi với BBC hôm 24/01/2012, Tiến sĩ Jean-Francois Sabouret cho rằng Đường Công sơn cần có một lộ trình rõ ràng, hàng năm, để chủ đường chuyển đổi theo hướng đi quy định cho nhân dân.

Người đi đường đấu Việt Nghiên cứu Thế Giới Châu Á, Institut des Mondes Asiatiques tại Paris cũng cho rằng đường đang đường trước có sự lựa chọn nghiêm trọng hơn là tiếp tục đóng cửa, không lắng nghe trí thức và các tầng lớp tiên tiến trong xã hội, hoặc có cách toàn bộ để tránh sự đổ vỡ phức tạp, khó tránh khỏi.

Học giả người Pháp cũng lưu ý rằng việc không riêng gì đường công sơn, mà theo quy luật chung, bất cứ ai "nắm quyền lực" quá lâu sẽ không tự giác "tự đường" trao trả quyền lực cho nhân dân, để đường cho là một người thách thức quan trọng để với các lãnh đạo đường và nhà nước Việt Nam hiện nay.

Bình luận về vai trò của trí thức trong quá trình biến đổi xã hội này, ông Sabouret cho rằng người trí thức "không có sự lựa chọn nào khác" ngoài dân thân và tiếp tục đứng cầm lên tiếng vì lợi ích chung của xã hội, công đường và nhân loại, dù là học Pháp, Việt Nam hay bất cứ đâu.

'Trí thức chi có con đường dân thân'

Tác Giả: TS. Jean-Francois Sabouret

Thứ Sáu, 27 Tháng 1 Năm 2012 06:29

Nói về tình lai c&a Đường Công sứ n& Vi&t Nam, ông Sabouret đánh giá:

"M&t cách chính thức mà nói, đường không thể n&m quy&n mãi mãi đ&c. Có nghĩa là nh&ng ng&i n&m quy&n trên c& n&c t& năm 1975, ngày nay là con cháu c&a h&, b&n bè và đ&ng minh c&a h& đang mu&n tiếp t&c quy&n l&c lãnh đ&o trong m&t s& th&i gian n&a.

"Nh&ng chúng ta biết rằng nh&ng ng&i n&m chính quy&n n& Liên Xô năm 1917 chỉ có thể giữ đ&c quy&n l&c trong vòng 70 năm. Còn nh&ng ng&i n&m quy&n l&c n& Vi&t Nam t& năm 1975 t&i nay, có thể còn đ& 20-30 năm năm n&a, tùy vào nh&ng đi&n biến n&c th&.

"Ng&i ta chỉ có thể bắt b& m&t, hay m&t vài ng&i thôi, chỉ làm sao có thể bắt b& c& m&t dân tộc đ&c? Điều đó là không thể!" TS. Jean-Francois Sabouret

"Nh&ng cũng có thể là ng&n h&n là bởi vì nh&ng ng&i lãnh đ&o không thể làm gì thay đ&i đ&c tr&c xu thế c&a nh&ng thế hệ trẻ, nh&ng khát vọng dân chủ, khát vọng tự do, khát vọng văn hóa phát ngôn, tự do tư tưởng, duy."

'Không thể đi ng&c'

Chuyên gia về châu Á này cho rằng Đường Công sứ sẽ không thể 'kháng lại đ&c nh&ng khát vọng này' vì ông ví nh&ng nhân tố n&m trong "t& duy" con ng&i này như nh&ng l&c xã hội khó có thể c&ng lại đ&c:

"B&n sẽ không thể c&ng lại đ&c chúng, bởi vì chúng là nh&ng cơn sóng thần (tsunami) đang ập t&i trên biển. T& duy con ng&i là nh& thể, b&n đ&n gì n& là không thể ngăn chặn đ&c từ duy c&a con ng&i."

H&c gì ng&i Pháp cũng như c&i trẻ ng& h&p c&a Mi&n Đ&n và Bắc Tri&u Tiên.

'Trí tḥc chị cọ con đ̣ng dân n̄n thân'

Tác Giả: TS. Jean-Francois Sabouret

Thứ Sáu, 27 Tháng 1 Năm 2012 06:29

Ông cho ṛng, nḥng bịn đ̣i đã x̣y ra ̣ Mịn Đ̣i n̄n theo chịu ḥng ṃi ṿ c̣i ṭ xã ḥi dân cḥ, c̣i ṃ, tḥm chí ṣ có tḥ ṃt ngày nào đó x̣y ra ̣ Ḅc Tṛi u Tiên, trong ṃt tḥ gịi khó ḷng nḥ hịn nay.

"Đ̣ng C̣ng ṣn ̣ Vịt Nam đã ṃ c̣a ít nhịu. Ḥ đã ḷa cḥn vịc ṃ c̣a ṭng ḅc có kịm soát. Tôi không nói ṿ chi tịt. Nḥng nay ḥ không tḥ đi ng̣c tṛ ḷi. Ḥ pḥi ṃ c̣a. Ṇu ḥ c̣ gị nguyên cánh c̣a đóng nḥ tḥ, tình tḥ ṣ tṛ nên nguy hịm đ̣i ṿi ḥ."

Bình lụn ṿ đ̣i u g̣i mà nḥng ng̣i trí tḥc ̣ Vịt Nam c̣n pḥi làm vì ṭng lai c̣a đ̣t ṇc, ḷi ích c̣a c̣ng đ̣ng, sau khi đ̣m ḷi nḥng ṇ ḷc trong ḷch ṣ tranh đ̣u c̣a trí tḥc Pháp và trí tḥc nói chung trên tḥ gịi, ông ṭng ḳt:

"Nḥng ng̣i trí tḥc Vịt Nam pḥi tranh đ̣u thôi. Ḥ pḥi đoàn ḳt ḷi. Ḥ pḥi xụt ḅn nḥng ṭp chí, nḥng trang web mà ṭi đó ḥ pḥi pḥn bịn, pḥi có đ̣u óc phê phán. Đ̣ng nhiên đ̣i u đó là không đ̣n gịn."

"Nḥng ng̣i ta cḥ có tḥ ḅt ḅ ṃt, hay ṃt vài ng̣i thôi, cḥ làm sao có tḥ ḅt ḅ c̣ ṃt dân ṭc đ̣c? Đ̣i u đó là không tḥ!"

'Ṭi lúc can đ̣m'

"Ṇu nḥng ng̣i c̣ng ṣn Liên Xô cũ đã hịu quy lụt ṿ "ṭ do" và đã tịn hành "c̣i ṭ", "minh ḅch" ṭ ḥm ḥn, thì có ḷ ṭi nay ḥ ṿn còn đ̣c ṇm quỵn ḷc" TS. Jean-Francois Sabouret

Theo ḥc gị này, đã đ̣n lúc Vịt Nam c̣n có nḥng tịng nói "can đ̣m" vì ḷi ích chung là ḷa cḥn c̣a c̣ qục gia, dân ṭc.

Ông nói:

"C̣n pḥi có nḥng ng̣i đ̣ng lên và nói ṛng đây là vịn kịn, ṭm nhìn mà chúng tôi tḥy

'Trí thức chi có con đường dân thân'

Tác Giả: TS. Jean-Francois Sabouret

Thứ Sáu, 27 Tháng 1 Năm 2012 06:29

phải có vớ Việt Nam. Chúng họ n nh m t đ t n c m ra đ i v i nhi u đ ng phái, v i m t n n dân ch th c s , v i m t đ i l p đ c công nh n.

"Đó là m t đ i u quan tr ng đáng làm và nh ng ng i trí th c Vi t Nam ph i lên ti ng. Không nh ng ch khi h i n c ngoài vì đ i u đó d dàng. Mà trong n c, h ph i đoàn k t l i, xu t b n, th o lu n nh ng t p chí, sách vở , m ra nh ng h i th o."

Đi m qua m t s bài h c l ch s g n đây, k c tr ng h p các n c đi n ra phong trào Mùa Xuân R p, ông Sabouret tin r ng lúc đ u chính quy n s "không hài lòng" nh ng sau đó s có s thay đ i nhân th c:

"Chính quy n s hi u ra r ng đó là m t đ i u h u ích, đ i u hay mà h có th s đ ng m t cách nào đ y. H s hi u r ng t do là đ i u t t c m i ng i đ u quan tâm, đó là m t quy lu t."

"N u nh ng ng i c ng s n Liên Xô cũ đã hi u quy lu t v t do và đã ti n hành C i t (perestroika), và Minh b ch (Glasnost) t s m h n, thì có l t i nay h v n còn đ c n m quy n l c," h c gi Phá p nói v i BBC.

Tiến sĩ Jean-Francois Sabouret còn là Giám đ c M ng l i Nghiên c u Châu Á, Réseau Asie, thuộ c Trung tâm Quốc gia Nghiên c u Khoa ho c - CNRS c a Phá p. Ông t ng sang Vi t Nam làm vi c v nghiên c u.